

Doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD.

Katedra obchodného a finančného práva

Funkčné miesto: profesor v odbore obchodné a finančné právo

Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Komenského 20, 974 01 Banská Bystrica

V Banskej Bystrici, dňa 10.6.2022

OPONENTSKÝ POSUDOK

---

habilitačnej práce **JUDr. Lenky Ušiakovej, PhD.** na tému: „**Diskvalifikácia z výkonu funkcie v obchodnom práve**“

Na základe Menovacieho dekrétu **doc. Dr. iur. JUDr. Ing. Michala Turošika, PhD.**, dekana Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici zo dňa 8.6.2022 na vypracovanie oponentského posudku v habilitačnom konaní som vypracoval nasledovný

oponentský posudok

habilitačnej práce **JUDr. Lenky Ušiakovej, PhD.**, odbornej asistentky Katedry obchodného a finančného práva Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, v odbore habilitačného a inauguračného konania obchodné a finančné právo, na tému: „**Diskvalifikácia z výkonu funkcie v obchodnom práve.**“

Oponovaná habilitačná práca bola predložená ako **samostatná vedecká monografia** (bez spoluautorstva), dostupná online (UŠIAKOVÁ, L.: Diskvalifikácia z výkonu funkcie v obchodnom práve. Belianum. Banská Bystrica, 2022, rozsah: 10,12 AH, ISBN: 978-80-557-1963-4, str. 195), prinášajúca nové vedecké poznatky podľa čl. I ods. 6 písm. b) Smernice

UMB č. 1/2022 o postupe získavania vedecko-pedagogických a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na UMB v znení platnom pre toto habilitačné konanie.

1. Úvod

Diskvalifikácia z výkonu funkcie je relatívne novým inštitútom v slovenskom právnom poriadku (zavedeným v roku 2016), ktorý v zásade plne spĺňa parametre tzv. právneho transplantátu, a to pôvodne z britského práva. Za niečo cez 6 rokov základu svojej účinnosti (§ 13a OBZ) sa jeho právna úprava postupne rozširuje o relatívne širokú škálu diskvalifikačných dôvodov tak v rovine súkromného, ako aj verejného práva.

Je zjavné, že aj vzhľadom na to sa postupne objavujú dopady tohto inštitútu, vrátane jeho sankčnej (represívnej) funkcie nielen vo väzbe na trestné konania, ale aj na ďalšie diskvalifikačné dôvody, upravené v insolvenčnom práve, prípadne ďalších právnych predpisoch.

Autorka sa rozhodla v rámci svojej habilitačnej práce venovať širokospektrálne východiskám a dôvodom prijatia tohto inštitútu do slovenského právneho poriadku, kriticky analyzovať jeho právnu úpravu, poukázať na jeho nedostatky a celkovo zhodnotiť jeho prínos, vplyv a význam pre slovenské podnikateľské prostredie a právno-aplikačnú prax.

2. Aktuálnosť zvolenej témy

S ohľadom na vyššie uvedené považujem výber témy pre spracovanie v rámci habilitačného konania habilitantky za vhodný a mimoriadne aktuálny už len preto, že sa mu v odbornej spisbe venuje len okrajový priestor (redukovaný v podstate len, až na pár výnimiek, na komentáre k Obchodnému zákonníku).

Publikácia tak môže zásadným spôsobom vyplniť prázdne miesto vo vedeckej spisbe na Slovensku, byť vhodnou učebnou pomôckou (obchodné právo, konkurzné právo, finančné, či trestné právo) a napokon môže poslúžiť aj v aplikačnej praxi (aj so zreteľom na jej voľnú dostupnosť v elektronickej forme).

Oceňujem tiež, že autorka v monografii ponúkla interdisciplinárny pohľad na tento

inštitút vo všetkých rovinách slovenského práva, obohatený o porovnanie slovenskej právnej úpravy s britskou úpravou (zákon CDDA 1986), ktorá je kolískou tohto inštitútu, či českou právnou úpravou, ktorá nám je, z hľadiska právno-historických tradícií, najbližšia.

3. Vybrané metódy spracovania

Habilitačná práca je spracovaná s využitím klasických metód výskumu a druhov výkladu, vlastných spoločenským vedám, ktorým sa autorka venovala na str. 11 – 12: dedukcia, indukcia, analýza, syntéza a komparácia. Analýza pozitívno-právnych predpisov je založená na ustálených interpretačných metódach (najmä gramatický, logický, teleologický, systematický a historický výklad). V rámci analýzy vo všeobecnosti sú využívané rozličné prístupy, najmä prístup kognitívny, hermeneutický a kritický.

Komparácia bola premietnutá do tých častí práce, v ktorej autorka porovnávala slovenskú právnú úpravu s britskou a českou úpravou.

Tieto metódy vo všeobecnosti predstavujú relevantné a dostatočne spoľahlivé vedecké inštrumentárium pre náležité spracovanie problematiky.

4. Systematika habilitačnej práce a jej ciele

Habilitačná práca obsahuje úvod (ako úvod do problematiky) i záver (formulovanie komplexných a čiastkových záverov), pričom jadro práce je rozdelené do piatich kapitol, ktoré sú ďalej členené do podkapitol. Kapitoly pôsobia vyvážené, koherentne, autorka postupovala pri analýze od všeobecného k osobitnému a tak členenie práce, resp. jej systematika, je logické a dostatočne prehľadné.

Hlavným cieľom habilitačnej práce je *dôsledne analyzovať inštitút diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve na podklade platnej slovenskej právnej úpravy v širšom kontexte jej komparácie s právnou úpravou diskvalifikácie v britskom právnom poriadku, podrobiť ju kritickému hodnoteniu a formulovať na jeho základe vlastné závery a návrhy de lege ferenda* (str. 10-11).

Autorka ďalej precízne formulovala čiastkové ciele habilitačnej práce (str. 11)

nasledovne:

- 1. Analyzovať pozitívnoprávnu úpravu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve v Obchodnom zákonníku a súvisiacich platných právnych predpisoch.*
- 2. Komparovať slovenskú právnu úpravu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve s britskou právnou úpravou.*
- 3. Kriticky hodnotiť slovenskú právnu úpravu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve v kontexte jej koncepcie, interpretačných a aplikačných dôsledkov v porovnaní s koncepciou a dôsledkami britskej právnej úpravy.*
- 4. Poukázať na vhodné nástroje, ktoré by mohli prispieť k efektívnosti právnej úpravy inštitútu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve a naplneniu jej účelu.*

Takto formulované hlavný a čiastkové ciele považujem za vhodné a vzhľadom na charakter práce a jej rozsah aj za dosiahnuteľné.

5. Obsahové zameranie habilitačnej práce a problémy v nej riešené

Prvá kapitola s názvom Východiská inštitútu diskvalifikácie (str. 14 – 48) predstavuje v prvom rade úvod do problematiky, v ktorom autorka poukazuje na legislatívne východiská diskvalifikácie v slovenskom práve a rozlišuje medzi objektívnymi a subjektívnymi východiskami diskvalifikácie, zdôrazňujúc jednak verejný záujem pre zavedenie diskvalifikácie, a jednak fiduciárne vzťahy medzi spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom.

Druhá kapitola, s názvom Podstata, funkcie a pôsobnosť diskvalifikácie (str. 49- 56), stručne rezumuje podstatu, pôsobnosť a funkcie diskvalifikácie, pričom autorka v nej zdôrazňuje, že hlavnou funkciou diskvalifikácie je eliminovať prístup osôb, ktoré neplnia svoje funkcie predovšetkým v riadiacich orgánoch osobitne kapitálových obchodných spoločností s náležitou starostlivosťou. Popritom plní diskvalifikácia motivačnú, ochrannú, preventívnu i represívnu (sankčnú) funkciu, pričom tieto funkcie je potrebné vnímať komplexne v ich vzájomných súvislostiach.

V súvislosti s pôsobnosťou diskvalifikácie autorka rozlišuje vecnú, osobnú, časovú a územnú pôsobnosť inštitútu, ktoré sú veľmi žiadaným právno-teoretickým rozborom inštitútu, ktorý v slovenskej spisbe dosiaľ úplne absentoval.

Tretia kapitola pod názvom Dôvody diskvalifikácie (str. 57-110) analyzuje jednotlivé diskvalifikačné dôvody jednak všeobecne, a jednak podľa slovenského práva – v trestnom konaní, v insolvenčných konaniach a napokon podľa osobitných predpisov (Trestný zákon, Exekučný poriadok, Daňový poriadok, Zákon o registri partnerov verejného sektora). Autorka kriticky vníma najmä diskvalifikáciu v nadväznosti na úpravu Zákona o registri partnerov verejného sektora, keď považuje diskvalifikačný následok rozhodnutí registrujúceho súdu v týchto prípadoch (s majoritne represívnou funkciou) bez zohľadnenia okolností konkrétneho prípadu za neprimerane prísny.

Habilitantka okrem toho poukazuje na fakt, že niektoré z rozhodnutí registrujúceho súdu postihujú konanie alebo opomenutie, ktorého sa priamo nedopúšťa partner verejného sektora, ktorého predstaviteľa budú v konečnom dôsledku diskvalifikovaní, ale oprávnená osoba, ktorá sa môže o porušenie príslušných povinností vo väčšej či menšej miere pričiniť, čo absolútne spochybňuje primeranosť diskvalifikácie ako sankcie a zároveň samotný zmysel a účel, ktorý sa má diskvalifikáciou naplniť. V prípade diskvalifikačného dôvodu, upraveného v Exekučnom poriadku už autorka ostro kritizuje právnu úpravu ako mimoriadne prísnu a rozpornú s princípom proporcionality. Autorka do tejto časti kapitoly zahŕňa aj komparáciu diskvalifikačných dôvodov v britskom modeli (podľa CDDA 1986).

Štvrtá časť práce je nazvaná Okruh diskvalifikovateľných osôb (str. 111 – 129) podrobne analyzuje škálu subjektov a funkcií, ktoré môžu byť postihnuté diskvalifikáciou v dôsledku trestu zákazu činnosti, ďalej analyzuje postavenie súčasného a bývalého člena štatutárneho orgánu spoločnosti a iných osôb oprávnených konať za spoločnosť, u ktorých môže nastať diskvalifikácia. Autorka v tejto kapitole poukazuje na špecifiká diskvalifikácie tzv. tieňového štatutára, ako aj diskvalifikácie dlžníka po skončení oddlženia.

Piata kapitola sa zameriava na procesné aspekty zápisu do registra diskvalifikácií a účinkov diskvalifikácie (kapitola s rovnakým názvom – str. 130 – 165). Táto časť práce zahŕňa jednak tzv. diskvalifikačné konanie v slovenskom a britskom práve, ďalej skúma register diskvalifikácií, vlastné účinky diskvalifikácie po ich vecnej, osobnej, časovej a územnej stránke a napokon porušenie povinností a obmedzení vyplývajúcich z diskvalifikácie.

V rozsiahlom závere (str. 166-174) autorka sumarizuje výsledky svojho vedeckého spracovania témy a kriticky hodnotí zvolenú koncepciu právnej úpravy diskvalifikácie, pričom poukazuje na jej pozitívne a negatívne prvky v širších súvislostiach, na základe čoho formuluje závery a návrhy *de lege ferenda*. Primárne kriticky poukazuje na postupný odklon od pôvodného účelu (konceptu) diskvalifikácie a osobitne v porovnaní s pôvodným britským modelom.

6. Dosiahnuté výsledky, prínos pre ďalší rozvoj vedy a dosiahnutie cieľov

Oponovaná habilitačná práca je monotematickým dielom, ktoré sa skutočne komplexne venuje problematike diskvalifikácie v slovenskom práve. Jej prínos pre (najmä) vedu obchodného práva spočíva o. i. práve v komplexnosti spracovania, v interdisciplinárnom spracovaní témy a skutočne kritickom zhodnotení tohto právneho transplantátu, a to aj vo väzbe na krajinu jeho pôvodu (Veľká Británia) v rámci komparačných častí práce.

Práca výrazne presahuje štandardné poňatie spracovania témy, vlastné napr. komentárom k Obchodnému zákonníku a súvisiacim predpisom, pretože v nej badať veľký osobný záujem o problematiku zo strany autorky, detailný prehľad o relevantnej právnej úprave, znalosť výsledkov rozhodovacej činnosti súdov a odbornej literatúry, vrátane zahraničnej a napokon autorka preukázala schopnosť naozaj kritického a analytického myslenia, keď celkovú koncepciu inštitútu podrobila (často) až zdrvivúcej, no objektívnej a odôvodnenej kritike.

Súčasný slovenský koncept diskvalifikácie hodnotí habilitantka na jednej strane ako akceptovateľný a vo všeobecnosti prospešný, s osobitným zdôraznením jeho motivačnej, sankčnej a ochranej funkcie (str. 167), na druhej strane kriticky vníma nekonceptné rozširovanie diskvalifikačných dôvodov, ktoré sčasti tkvejú v porušovaní zákonnej povinnosti súčinnosti. Autorka sa výslovne nestotožňuje s postavením diskvalifikácie do pozície jednoduchej sankcie za porušenie konkrétnej, dokonca len procesnej povinnosti.

Autorka rovnako kriticky poukazuje na nedostatočnú personalizáciu a individualizáciu diskvalifikácie, ako aj chýbajúcu proporcionalitu niektorých diskvalifikačných dôvodov. Prihovára sa za odklon od formálneho princípu, na ktorom je slovenská úprava postavená,

a za zmenu právnej úpravy, ktorá bude príklonom k materiálnemu konceptu poňatia inštitútu, ktorý je vlastný britskému právu a napokon aj súčasnej českej úprave.

Navyše, diskvalifikácia v podstate vôbec neumožňuje zohľadnenie individuálnych okolností konkrétneho prípadu, prakticky znemožňuje procesnú obranu dotknutej osoby, keďže k nej dochádza *ex lege* právoplatnosťou rozhodnutia, ktoré je zo zákona diskvalifikačným rozhodnutím, dokonca bez samostatného výroku o diskvalifikácii (snáď s výnimkou diskvalifikácie na základe trestného rozsudku). Autorka sa tiež prihovára za rozšírenie účinkov diskvalifikácie, ktorými sú v súčasnosti v podstate len zánik funkcie v orgánoch spoločnosti a zákonné ručenie vylúčených osôb. S názormi a závermi autorky sa v plnom rozsahu stotožňujem, sú korektne odôvodnené, zmysluplné a môžu poslúžiť ako inšpirácia pre zákonodarcu v rámci rekodifikácie súkromného práva.

Je tiež namieste podčiarknuť aj potenciálny prínos publikácie pre aplikačnú prax – práca totiž ponúka nielen otázky, ale najmä odpovede a riešenia pre situácie, ktorých dôsledkom môže byť diskvalifikácia osoby. Napokon, ako už bolo naznačené, bolo by prínosné, aby práca poslúžila ako komplexný podnet pre zákonodarcu v rámci prebiehajúcej rekodifikácie slovenského súkromného práva, pretože takýto potenciál nepochybne má.

7. Zoznam použitej literatúry

Zoznam použitej literatúry predstavuje rozhodne dostatočne rozsiahly a pestrý základ pre teoretické zvládnutie problematiky. Autorka hojne využívala dostupnú literatúru, vrátane zahraničnej (cudzojazyčnej). Zdroje sú korektne označené a poznámkový aparát je rozsiahly, zahŕňa 230 odkazov a poznámok.

8. Hodnotenie formálnej a grafickej úrovne práce

Po formálnej stránke v zásade nemožno práci v zásade nič vytknúť, okrem drobných a zanedbateľných preklepov. Oponovaná práca v plnom rozsahu spĺňa požiadavky kladené nielen na vedeckú monografiu, ale aj na habilitačnú prácu v zmysle interných predpisov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

9. Výsledok protokolu o originalite práce

Podľa Protokolu o kontrole originality zo dňa 28.5.2022 vykazuje oponovaná práca percento zhody na úrovni 12,81 %, ktoré je nízke a spoľahlivo preukazuje samostatnú tvorivú činnosť autorky. Aj táto (nízka) zhoda je spôsobená prekryvom s prácami s nadprahovou hodnotou podobnosti neprevyšujúcim 1,21 % pri najpríbuznejšej práci a preto je výsledok originality práce plne akceptovateľný.

10. Otázky pre obhajobu habilitačnej práce

Navrhujem, aby v rámci obhajoby habilitačnej práce uchádzačka formulovala svoj názor na miesto inštitútu diskvalifikácie v rámci pripravovanej rekonštrukcie slovenského súkromného práva v legislatívnej (právo-technickej) rovine – či považuje za vhodnejšiu úpravu v samostatnom zákone o diskvalifikácii, resp. v Občianskom zákonníku, prípadne v zákone o obchodných spoločnostiach a to komplexne, alebo naopak zotrvanie pri súčasnom modeli, ktorý celkom zjavne počíta s ďalším rozširovaním okruhu diskvalifikačných rozhodnutí.

Záver:

Vzhľadom na uvedené skutočnosti vyslovujem záver, že predložená habilitačná práca habilitantky **JUDr. Lenky Ušiakovej, PhD.** bola spracovaná na vynikajúcej úrovni. Autorka prejavila vysokú odbornú erudíciu, schopnosť analyzovať právnu úpravu, pracovať s dostupnou odbornou literatúrou a judikatúrou, práca zodpovedá požadovaným formálnym kritériám, odporúčam ju na obhajobu pred habilitačnou komisiou a následne

navrhujem,

aby na základe predloženej habilitačnej práce, po jej úspešnej obhajobe a po splnení všetkých podmienok habilitačného konania bol **JUDr. Lenke Ušiakovej, PhD.**, udelený vedecko-pedagogický titul „**docent**“ (**doc.**) v odbore **habilitačného a inauguračného konania obchodné a finančné právo.**

Doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD.